

Miljø & Biodiversitet
J.nr. 20-1260-000002
Den 15. juli 2020

Høringsnotat vedrørende udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2020/2021

Udkast til ny bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2020/2021 (gødskningsbekendtgørelsen) har været i ekstern høring i perioden fra den 4. juni til den 24. juni 2020 hos en bred kreds af myndigheder og interessenter. Udkastet til bekendtgørelsen har i samme periode været offentliggjort på høringsportalen.dk.

Landbrugsstyrelsen har modtaget 18 eksterne høringssvar.

Høringssvarene er indsendt af følgende høringssparter:

- Bech-Bruun
- Biogas Danmark
- Bæredygtigt Landbrug
- Combineering A/S
- Compsoil A/S
- DAKOFO
- Danmarks Naturfredningsforening
- Dansk Gartneri
- Dansk Skovforening
- Danske Juletræer
- Datalogisk A/S
- HedeDanmark
- Københavns Universitet – Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning
- Landbrug & Fødevarer
- Maarbjerg Energy Center – Biogas A/S
- NGF Nature Energy Biogas A/S
- SEGES
- Økologisk Landsforening

I det følgende gennemgås de modtagne bemærkninger. Landbrugsstyrelsens kommentarer hertil er anført i temaer, og høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på [høringsportalen](https://høringsportalen.dk).

Flere steder i høringsnotatet henvises til oplysninger i det seneste faglige grundlag fra Aarhus Universitet, som vil blive afspejlet i det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog, som AU offentliggør i juli/august 2020. Grundlaget vil i høringsnotatet fremadrettet omtales som "det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog".

1) Udnyttelseskrav for husdyrgødning

Danmark skal som led i nitrathandlingsprogrammet iværksætte tiltag til at reducere landbrugets udledning af kvælstof til vandmiljøet. Den daværende regering nedsatte i begyndelsen af 2019 et kvælstofudvalg internt i Miljø- og Fødevareministeriet, der med bidrag fra Aarhus Universitet skulle se nærmere på, hvorfor der i de seneste år ikke var konstateret det forventede fald i kvælstofudledningen i Danmark.

Som opfølgning på kvælstofudvalgets arbejde har regeringen besluttet at iværksætte en række tiltag med henblik på at styrke det danske nitrathandlingsprogram, sådan som Europa-Kommissionen har stillet krav om.

En del af denne styrkelse består i at øge udnyttelseskravet af kvælstof i husdyrgødning og yderligere følges den faglige indstilling fra normudvalget ved at indføre særskilte normer for afgrøder på jordbundstype 11 – humusjorde. Dette er en konsekvens af krav fra Kommissionen og Danmarks forpligtelse til at tilpasse/justere tiltagene i nitrathandlingsprogrammet i overensstemmelse med det tilgængelige vidensgrundlag, herunder de nyeste foreliggende videnskabelige og tekniske data og til de fysiske, geologiske og klimatologiske forhold, som gør sig gældende i Danmark for at sikre, at nitrathandlingsprogrammet er tilstrækkeligt.

Grundlag for skærpelse af udnyttelseskrav

Landbrug & Fødevarer bemærker, at de foreslåede skærpede krav til udnyttelsen af kvælstof i husdyrgødning i alt for høj grad er baseret på teoretiske antagelser om potentialet i teknologiske løsninger og optimale tildelinger i nogle forsøgspareller, og at kravet til udnyttelse af husdyrgødning i Danmark er allerede i dag er betydeligt højere end i de andre europæiske lande. Landbrug & Fødevarer anerkender dog, at de nuværende krav har været gældende i en årrække, og at der løbende er sket nogle teknologiske fremskridt, som med tiden gør, at landmanden kan afbøde nogle af de økonomiske tab af den foreslåede regulering.

Bæredygtigt Landbrug bemærker yderligere at udnyttelseskravene ikke er praktisk mulige at opnå, da nedfældning langt fra er muligt alle steder, og at bekendtgørelsen derfor går ind og regulerer, hvordan landmanden tilrettelægger sin bedrift, herunder de facto indfører et krav om nedfældning eller forgasning (biogas). Dette vurderer Bæredygtigt Landbrug ikke ligger inden for bekendtgørelsens hjemmel, hvorfor skærpelsen ikke er gyldig.

Landbrug & Fødevarer mener ikke, at der er faglig begrundelse for, at kravet til dybstrøelse fra "andre dyretyper", skal være højere end for kvæg og svin. SEGES og Datalogisk foreslår, at dybstrøelse tages ud af § 19, nr. 7 og i stedet omformulerer nr. 5, så den lyder: "Dybstrøelse (andre dyrearter end fjerkræ): 50 pct.".

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Som Landbrug & Fødevarer selv bemærker, så har udnyttelseskravene ikke været ændret i en årrække (siden 2003). De skærpede krav fremgår af det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog, og tager højde for udviklingen indenfor landbruget igennem de seneste 10-20 år. De nye krav er fastsat på baggrund af den teknologiske udvikling, og de skaber incitament for de dele af landbrugserhvervet, der ikke allerede i dag anvender teknologier, til yderligere at forbedre udnyttelsen af husdyrgødningen.

Landbrugsstyrelsen mener ikke, at Danmark kan sammenlignes direkte med andre lande. Der er særlige forhold i Danmark eksempelvis jordbund, morfologi, størrelse samt intensitet og udbredelse af landbruget, der gør, at det kræver særlige regler ift. regulering af det danske landbrugs anvendelse af husdyrgødning.

Landbrugsstyrelsen mener derfor også, at udnyttelseskravet er fastsat inden for rammerne af den bemyndigelse, der følger af gødskningslovens § 19, stk. 1.

Landbrugsstyrelsen er enig med Landbrug & Fødevarer, SEGES og Datalogisk ift. udnyttelseskravet for dybstrøelse for andre dyretyper og justerer bekendtgørelsen efter det foreslåede.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer udover det nævnte.

Danske Juletræer bemærker at anvendelsen af organisk gødning (særligt hønsemøg og DAKA) i dansk juletræproduktion er begrænset, men i stigning, da den langsommere frigivelse af næringsstoffer fra husdyrgødning passer bedre til træernes langsomme næringsstofoptag. I den forbindelse bemærker Danske juletræer også, at et øget udnyttelseskrav på husdyrgødning kan medføre at nogle producenter vælger at skifte tilbage til kunstgødning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen kan oplyse, at udnyttelseskravet for særligt fjerkrædybstrøelse for planperioden 2020/2021 fastsat til en lavere værdi end det, Aarhus Universitet har anført som det praktisk mulige. Yderligere vil det være op til den enkelte producent, at vurdere om det kan betale sig at indkøbe kunstgødning fremfor at modtage husdyrgødning og deraf få de andre fordele, som Danske Juletræer bemærker, at der er ved anvendelsen af husdyrgødning til juletræer og pyntegrønt.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Kompensation

Landbrug & Fødevarer anmoder på det kraftigste om, at der stilles økonomiske ordninger til rådighed for landmanden, f.eks. tilskudsordninger eller ændrede afskrivningsregler, for at mindske de påførte tab og lette indførslen af ny miljøteknologi.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Bemærkningen ligger uden for gødskningsbekendtgørelsens område, og Landbrugsstyrelsen har derfor ingen bemærkninger hertil.

Forholdet til efterafgrødeordningerne

Landbrug & Fødevarer finder det kritisabelt, at der ikke er gennemført en systematisk analyse af, hvorvidt bedrifterne kan leve op til de stigende udnyttelseskrav, hvilke investeringer, der eventuelt skal til for at nå kravet, og om kravene vil resultere i en øget undergødsning. Det er derfor Landbrug & Fødevarers vurdering, at en række bedrifter vil få meget svært ved at leve op til de forhøjede udnyttelseskrav, med mindre der investeres massivt i øget opbevaringskapacitet, udstyr til gylleforsuring og/eller nedfældning. Desuden er der også et praktisk problem i at fremskaffe større gylletanke og lignende inden 1. august, som betyder, at skærpede udnyttelseskrav de facto er sænkede normer for mange landmænd. Landbrug & Fødevarer bemærker yderligere, at der på planteavlsbrug, der modtager husdyrgødning, kan komme forhøjede krav til efterafgrøder, da en totalt mængde N udbragt (>80 kg/ha) i husdyrgødning udløser et

forhøjet areal med pligtige efterafgrøder (10->14 pct.). Hvis mængden af husdyrgødning, som modtages af planteavleren, reduceres for igen at komme under loftet som udløser ekstra efterafgrøder, vil husdyrproducenten skulle lave flere aftaler om udspreddning af husdyrgødning. Disse afledte effekter af den foreslåede regulering mangler at blive belyst på en betryggende måde. Bæredygtigt Landbrug bemærker desuden, at stigningen i udnyttelseskravet på mellem 5 og 15 % i praksis er uopnåeligt.

Landbrug & Fødevarer mener, at der også bør indgå i en systematisk analyse af om kravet vedr. målrettede efterafgrøder og ekstra eftervirkning af efterafgrøder på husdyrbrug i forhold til plantebrug, indirekte virker som et ekstra krav på 2-3 pct. ud over de foreslåede udnyttelsesprocenter.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet har lagt det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog til grund for, at der er faglig belæg for, at de nye krav kan føres ud i praksis. Yderligere er der tale om en generel regulering og en justering af nogle krav, som ikke har været justeret siden 2003.

Landbrugsstyrelsen mener ikke umiddelbart, at manglende opbevaringskapacitet hænger sammen med "sænkede normer" som anført af Landbrug & Fødevarer. Virksomhederne kan fortsat udbringe op til 170 kg total N fra husdyrgødning og anden organisk gødning, der er blot mere kvælstof af de 170 kg, der skal indgå i gødningsregnskabet. Virksomhederne har derfor mulighed for, at tildele afgrøderne mindre kunstgødning, således at de stadig kan udbringe de samme mængder husdyrgødning, som Landbrug & Fødevarer selv angiver i deres høringssvar. Yderligere bemærker Landbrugsstyrelsen, at der stadig i bekendtgørelsens bilag 1 fremgår økonomisk optimale normer, som kan opnås ved en tilpasning til de nye krav.

Landbrugsstyrelsen er uforstående overfor Landbrug & Fødevarers bemærkninger vedr. en forøgelse af det pligtige efterafgrødekrav. Da grænsen for henholdsvis over eller under 80 kg N/ha er for total N, vil det hævede udnyttelseskrav, som er udnyttet N, ikke sænke grænserne (øget krav om pligtige efterafgrøder) for, hvornår en virksomhed evt. krydser grænsen mellem et pligtigt efterafgrødekrav på 10,7 eller 14,7 pct.

Landbrugsstyrelsen har taget bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer vedr. det målrettede efterafgrødekrav til efterretning og vil inddrage overvejelserne i det videre arbejde med de målrettede efterafgrøder. Idet emnet ikke ligger inden for gødskningsbekendtgørelsens område har Landbrugsstyrelsen ikke yderligere bemærkninger.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Forholdet til husdyrefterafgrødekravet

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at det ikke fremgår af høringsmaterialet, hvilken betydning skærpelsen af udnyttelseskravene vil få for krav om etablering af husdyrefterafgrøder som følge af, at der tildeles mindre udnyttet kvælstof fra husdyrgødning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Til spørgsmålet fra Bæredygtigt Landbrug om betydningen af de ændrede udnyttelseskrav for udmålingen af husdyrefterafgrøder, skal Landbrugsstyrelsen bemærke, at det er rigtigt, at husdyrefterafgrøderne skal modvirke den merudvaskning af kvælstof, der er forbundet med anvendelsen af organisk gødning ift. handelsgødning, som alt andet lige bliver mindre, når udnyttelseskravet skærpes. Da udnyttelseskravet ikke er skærpet til 100 pct., er udbringning af husdyrgødning dog fortsat forbundet med en risiko for merudvaskning af kvælstof.

Husdyrefterafgrødekravet skal løfte to hensyn nemlig at beskytte nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der i oplande, der afvander hertil, er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning, og derudover skal husdyrefterafgrøderne bidrage til at nå målsætningerne i vandområdeplanerne. I det omfang der skal udlægges færre husdyrefterafgrøder i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, for at modvirke en stigning i anvendelsen af organisk gødning, vil der således samtidig blive målrettet flere husdyrefterafgrøder kystvandoplande med indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne op til niveauet på ca. 34.000 hektar husdyrefterafgrøder, der som udgangspunkt skal etableres på landsplan ved fuld indfasning af husdyrefterafgrødekravet.

Husdyrefterafgrødekravet beregnes på grundlag af nyeste tilgængelige data fra gødningsregnskaberne, og i dette datagrundlag indgår de nuværende udnyttelseskrav. Der vil således ikke blive justeret på udnyttelseskravet i husdyrefterafgrødemodellen for den kommende planperiode.

Bemærkningerne fra Bæredygtigt Landbrug giver i øvrigt ikke anledning til ændringer i gødskningsbekendtgørelsen, da det ikke ligger inden for bekendtgørelsens emneområde.

Særligt for fjerkræ

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der er et behov for at styrke det faglige grundlag, hvis udnyttelseskravet for kvælstof i fjerkrædybstrøelse skal skærpes yderligere fra eksempelvis 60 til 80 pct. som det fremgår af det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog. Yderligere bemærker Landbrug & fødevarer, at Landbrugsstyrelsen generelt bør inddrage erhvervet om generelle kriterier for fastlæggelse af udnyttelseskrav for husdyrgødning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen har allerede sammen med Aarhus Universitet og Miljø- og Fødevareministeriets departement været i dialog med bl.a. Landbrug & Fødevarer og SEGES for netop at afklare, hvordan en yderligere skærpelse af udnyttelseskravet af dybstrøelse fra fjerkræ kan fastsættes. Dette samarbejde fortsætter frem mod planperioden 2021/2022.

Protein i korn

DAKOFO bemærker, at de frygter, at de nye tiltag vedr. udnyttelsesgrad af husdyrgødning, som bliver beskrevet i denne høring, igen vil have en negativ påvirkning af kvaliteten i dansk korn og dermed øge importen af soja. DAKOFO opfordrer derfor til, at Landbrugsstyrelsen grundigt overvejer alle konsekvenserne, før man indfører en reduktion af kvælstofkvoterne, som denne udnyttelsesforhøjelse vil medføre.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen mener ikke, at skærpelsen kan sidestilles med en reduktion af de økonomisk optimale normer og dermed heller ikke af kvoten. For nogle planteavlere vil det kræve ingen eller minimal tilpasning for at opnå de udbytter og det proteinindhold, der ses i dag. Der er en lang række metoder til rådighed for at øget udnyttelsen i husdyrgødning, og det vil være op til den enkelte virksomhed at anvende den metode, der passer bedst. Som også nævnt til Landbrug & Fødevarers høringssvar så er udnyttelseskravene ikke blevet justeret siden 2003, derfor må det forventes, at der er forskellige muligheder for tilpasning til stede, som allerede blev anvendt før introduktionen af økonomisk optimale normer, og som allerede anvendes af bedrifterne i dag.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Udnyttelseskrav for lagerførte blandinger af husdyrgødning

Datalogisk bemærker, at der er udføringer ift. blandet husdyrgødning, der er modtaget i planperioden 2019/2020, og som ligger på lager ved planperiodens start og dermed fastsættelsen af disse blandingers udnyttelseskrav.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen kvitterer for Datalogisk bidrag til problemstillingen og har i bekendtgørelsen indført en overgangsbestemmelse (§ 37, stk.2). Denne bestemmelse gør det muligt for virksomheder, der har modtaget blandinger af husdyrgødning i planperioden 2019/2020, og som ligger på lager ved starten af planperioden 2020/2021 at beregne udnyttelsen efter reglerne i § 20, stk. 1-3, i bekendtgørelse nr. 762 af 29. juli 2019 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2019/2020, hvis blandingen udbringes i planperioden 2020/2021. Denne overgangsordning vil kun være mulig at anvende i planperioden 2020/2021.

Det skal i den forbindelse understreges, at der skal foreligge dokumentation indeholdende total mængde kvælstof samt udnyttelseskrav for den modtagne blanding af husdyrgødning, i planperioden 2019/2020. Dermed gælder overgangsbestemmelsen ikke for egne blandinger af gødning, som ligger på lager ved planperiodens start.

Landbrugsstyrelsen bemærker i øvrigt generelt, at virksomheder, der har modtaget blandet husdyrgødning eller anden organisk gødning i forbindelse med Landbrugsstyrelsens kontrol, skal kunne redegøre for, hvordan udnyttelseskravet for blandingen er blevet fastsat, og dermed de enkelte mængder af typer af gødning, der indgår i blandingen.

Anvendelsen af specifikke typer af gødning

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at den foreslåede skærpelse af udnyttelseskravene på husdyrgødning ikke rammer husdyrgødningen, men derimod udbringningen af kunstgødning. Bæredygtigt Landbrug bemærker i øvrigt, at det i materialet, der er vedlagt høringen, anføres, at ved indførelsen de skærpede regler tvinges landbruget til at bruge mindre kunstgødning, hvilket netop tyder på det er målet med ændringen af bekendtgørelsen.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Med de foreslåede skærper af udnyttelseskravene har Landbrugsstyrelsen ikke til hensigt at "ramme" eller forhindre anvendelsen af specifikke former for gødning. Det er dog korrekt, at en række virksomheder formentlig vil vælge at tildele mindre kunstgødning som en naturlig reaktion for at overholde den samlede kvælstofkvote, men at det er op til den enkelte bedrift, hvilken type gødning de vælger at udbringe mindre af. Dette dækker ikke besvarelse ift. økologiske bedrifter som fremgår særskilt. Hensigten med skærpelsen er at afstemme udnyttelseskravene med den teknologiske udvikling, og hvad der reelt er muligt at opnå af udnyttelse af husdyrgødning og dermed reducere udvaskningen af kvælstof fra husdyrgødning.

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at der ikke er fagligt belæg for at forhøje udnyttelseskravet, hvilket også afspejles i miljøvurderingen, hvor Landbrugsstyrelsen i overvejende grad vurderer, at miljøpåvirkningen vil være forholdsvis beskednen.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen antager, at når Bæredygtigt Landbrug anfægter det faglige belæg i samme sætning som den strategiske miljøvurdering nævnes, så er det ikke det faglige belæg for at opnå de foreslåede

udnyttelseskrav der anfægtes, men derimod faglige belæg for at den beregnede reduktion i udledningen af kvælstof til vandmiljøet ikke vil bidrage til en forbedret tilstand.

De reelle tal for den samlede reduktion i tildeling af kvælstof og den samlede udledning af kvælstof til kyst ved henholdsvis skærpede udnyttelseskrav og en reduktion i normen for humusrige jorde (JB 11) fremgår af den strategiske miljøvurdering. Denne skærpelse skal ses i en bredere sammenhæng med mange andre tiltag, der implementeres af Miljø- og Fødevareministeriet for at reducere udledningen af kvælstof til det danske vandmiljø. Det er alle disse tiltag, der samlet set medfører en effekt.

Forholdet til efterafgrødegødningsnormerne

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at hvis hensigten med at hæve udnyttelseskravet i virkeligheden er at sænke gødningsnormerne, så er forslaget ikke fagligt begrundet – og bekendtgørelsen er et udtryk for magtfordrejning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Der er fastsat økonomisk optimale gødningsnormer i Danmark. Med den rette management herunder evt. anvendelse af ny teknologi er det stadig muligt at opnå økonomisk optimale normer, derfor kan de skærpede krav ikke sidestilles med en normreduktion.

Samspil med kollektive virkemidler

Bæredygtigt Landbrug henviser til, at det er de kollektive virkemidler, der er årsag til den manglede reduktion i kvælstof udledt til vandmiljøet. Bæredygtigt Landbrug henviser i øvrigt til, at reguleringen bygger på modelberegninger med store usikkerheder, og at man på den baggrund kan argumentere for, at der ikke skal ske en skærpelse, da der så vil være risiko for overopfyldelse.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Bemærkningerne ligger udenfor gødskningsbekendtgørelsens område og Landbrugsstyrelsen har derfor ingen bemærkninger.

Bekendtgørelsens sammenhæng med nitrathandlingsprogrammet

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at det fremgår af høringsmaterialet, at bl.a. det øgede udnyttelseskrav forventes at blive indeholdt i det danske nitrathandlingsprogram, der vil blive revideret pr. 1. august 2020. Bæredygtigt Landbrug bemærker, at argumentationen virker en smule bagvendt, når man indfører restriktioner på baggrund af et nitrathandlingsprogram, der forventes at blive godkendt i fremtiden. Handlingsprogrammet bør vel foreligge, med dertilhørende pligtige undersøgelser og vurderinger, inden nitrathandlingsprogrammet udmøntes i bekendtgørelser.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Foranstaltningerne, der indgår i det danske nitrathandlingsprogram, findes i dele af forskellige nationale reguleringer, herunder gødskningsbekendtgørelsen. Det er således de enkelte bestemmelser i bekendtgørelserne, der tilsammen udgør det danske nitrathandlingsprogram, som er krævet i medfør af nitratdirektivet. Dermed ændres det danske nitrathandlingsprogram i det øjeblik, at en national regulering, hvor der er foretaget justeringer i de bestemmelser, der udgør en del af nitrathandlingsprogrammet, træder i

kraft. Netop disse reviderede bestemmelser i den nationale regulering notificeres til EU Kommissionen som en del af det danske nitrathandlingsprogram.

Bæredygtigt Landbrug bemærker, at ved at forhøje udnyttelseskravet på husdyrgødning udstedes der krav om en udnyttelse, der reelt ikke kan opnås, og forslaget indfører reelt en kvælstofreduktion på linje med reglerne for Fødevare- og landbrugspakken, dog med den modifikation, at reduktionen alene rammer de bedrifter, der anvender husdyrgødning. Landbrugsstyrelsen må altså forudsætte, at det meste husdyrgødning fremover skal nedfældes eller forsuers, hvilket ikke tilfældet i dag. Det er langt fra alle danske landmænd, der har sådan udstyr. Dermed mener Bæredygtigt Landbrug også, at der i vurderingen ikke indgår eventuelle omkostninger forbundet med indkøb og vedligeholdelse af udstyr til nedfældning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen anerkender, at ikke alle tilpasningsmetoder kan anvendes alle steder og på alle sædskifter eller bedrifter. Som det fremgår af det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog, vil der også være behov for at anvende teknologi for at tilpasse sig særligt udnyttelseskravet på gylle fra kvæg og svin. Men med en øget anvendelse af forskellige teknologier, fx forgasning, forsuring og forarbejdning samt bedre landbrugspraksis, er det blevet nemmere at gøre kvælstoffet i organisk gødning tilgængeligt for planterne allerede første år, det er udbragt. Der vil være bedrifter, der allerede har god adgang til tilpasning, og andre som vil skulle ændre praksis. Det er grundlæggende vurderingen, at erhvervet vil tilpasse sig de skærpede udnyttelseskrav som ved en samlet reduktion i kvælstofkvoten. Det vil sige, at der ved en opjustering af udnyttelseskravet ikke som udgangspunkt regnes med, at erhvervet vil investere i teknologi i større omfang end de allerede bruger på nuværende tidspunkt (fx forsuring eller afgasning af husdyrgødning i biogasanlæg). Dette ligger også til grund for beregningen i den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering.

Omkostningerne er beregnet, som hvis tilpasningen vil ske som kvotereduktion. Det må antages, at landmanden handler økonomisk rationelt og derfor vil tilpasse sig ændringen ved den metode, der er mest omkostningseffektiv for ham.

2) Afgasset biomasse

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at udnyttelseskravet på afgasset biomasse bør hæves til 85 pct. Danmarks Naturfredningsforening anfører i den forbindelse, at selv om der er lagt op til en skærpelse for den husdyrgødning, som bliver afgasset, så vil der fortsat være højere reel udnyttelse af kvælstoffet i den afgassede gylle, i forhold til det beregnede udnyttelseskrav på afgasset biomasse. Danmarks Naturfredningsforening foreslår derfor, at bekendtgørelsens § 19, 8) ændres til: *Ajle, væskefraktionen efter forarbejdning og afgasset biomasse: 85 %*, og at som konsekvens heraf ændres § 19 stk. 3, således at afgasset biomasse skrives ud af dette punkt.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Det er korrekt at udnyttelseskravet for afgasset biomasse er et vægtet gennemsnit af udnyttelseskravet for input, der tilføres anlægget, og at der her ikke tages højde for den bedre udnyttelse, der er i afgasset biomasse som følge af afgasningen. De planlagte skærpelser for husdyrgødning vil, som Danmarks Naturfredningsforening påpeger, også medføre et højere udnyttelseskrav for afgasset biomasse. Dog er der for de enkelte anlæg store variationer i input og dermed også på, hvilken udnyttelse der kan opnås.

Som tidligere anført, så skal nogle virksomheder tilpasse sig de skærpede krav for husdyrgødningen, hvis de vil vedligeholde deres udbytter på det nuværende niveau. En tilpasningsmulighed kan fx være at afsætte

husdyrgødning til biogasanlæg, og det skal derfor fortsat være attraktivt at afsætte husdyrgødning til biogasanlæggene. Det giver både en bedre udnyttelse af kvælstof og en bedre fordeling af fosfor.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3) Forarbejdet husdyrgødning

Landbrug & Fødevarer, Nature Energy, Biogas Danmark, HedeDanmark og Maabjerg Energy Center Biogas bemærker, at de faste krav for udnyttelse på henholdsvis væske og fiberfraktion er uhensigtsmæssige og generelt for høje, da de afhænger af teknologi og husdyrgødningstype og ikke er tidssvarende da biomassegrundlaget i dag består af betydeligt større mængder tungt omsættelige biomasser (herunder dybstrøelse og halm) i forhold til tidligere. Nature Energy foreslår derfor, at kravene til fiber- og væskefraktion følger § 18 stk. 1 og tages ud af § 19, stk. 1.

Biogas Danmark bemærker, at de faste krav dels vil fjerne motivationen hos landmænd til at modtage fiberfraktionen og dermed muligheden for, via biogasanlæg og separation, at fjerne fosfor fra husdyrtætte områder og nyttiggøre den til fortrængning af fosfor i kunstgødning i områder med primært planteavl. Endvidere vil det modarbejde incitamentet til at minimere ammoniakfordampningen ved at separere den afgassede biomasse.

Combineering A/S og Maabjerg Energy Center Biogas bemærker, at det ikke fremgår entydigt af udkastet til bekendtgørelsen, hvorvidt det fastsatte udnyttelseskrav gælder for både fiberfraktioner fra forarbejdet ikke-blandet gylle og for forarbejdet afgasset gylle.

SEGES og Biogas Danmark foreslår, at kravet til en fast udnyttelse på 85 pct. fjernes fra bekendtgørelsen, således at fastsættelsen sker efter de almindelige regler, hvor der beregnes et vægtet gennemsnit mellem fiber- og væskefraktion. Alternativt kan man fastsætte regler om, at kravet skal svare til ammoniumandelen eller som alternativ 2 indføre en beregningsformel, som det kendes for affald (§20, stk. 5).

Nature Energy bemærker, at et krav på 55 % udnyttelse af kvælstof i fiberfraktion vil fjerne incitamentet til at separere gylle, idet afsætning af fiberfraktioner til planteavlere vil blive meget vanskelig. Fiberfraktion med et udnyttelseskrav på 55 % vil ikke være attraktivt for planteavlere, med mindre der fagligt er belæg for at tilskrive produktet en så høj udnyttelsesgrad. Nature Energy bemærker yderligere at motivationen for at separere gylle er, at det giver mulighed for at omfordele næringsstoffer, og at en bedre fordeling af fosfor i afgasset biomasse kan erstatte indkøb af fosfor i kunstgødning.

Combineering A/S bemærker, at da udnyttelseskravet til afgasset biomasse/blandinger af gødning fortsat kan beregnes som vægtet i forhold til den totale mængde kvælstof i gødningstyperne vil en fastsættelse af udnyttelseskravet på 55 pct. på fiberfraktionen samlet set give en kvælstofudnyttelse ud over den reelle udnyttelsesprocent. Derudover vil et fastsat krav på udnyttelse af 55 % kvælstof i fiberfraktion fra afgasset biomasse reducere incitamentet for at aftage fiberfraktionen dermed bidrage til en omfordeling af næringsstoffer.

Landbrugsstyrelsens Bemærkninger:

De udnyttelseskrav, der er fastsat for henholdsvis væske- og fiberfraktion i § 19 stk. 1 er de krav Landbrugsstyrelsen mener er det praktisk mulige. For forarbejdet husdyrgødning og forarbejdet afgasset biomasse er der jf. § 19 stk. 2, stadig mulighed for at producenten kan beregne udnyttelseskravet jf. reglerne i § 18. Der er lavet præciseringer i bekendtgørelsesudkastet på baggrund af høringen og dette vil ligeledes fremgå af Landbrugsstyrelsens gødskningsvejledning for planperioden 2020/2021.

Landbrugsstyrelsen mener, at der er et fagligt grundlag for fastsættelse af en udnyttelse for fiberfraktion, da der bl.a. i det opdaterede virkemiddelkatalog angives at fast gødning kan udnyttes med 55 pct. I definitionen af fast husdyrgødning jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4, punkt 2. indgår forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent på 12 eller derover. Landbrugsstyrelsen er dog klar over, at der kan være store variationer afhængigt af inputmateriale og separationseffektivitet. Landbrugsstyrelsen bemærker yderligere, at der er flere fordele ved som planteavler at modtage fiberfraktion, bl.a. kulstofindhold og en forbedring af jordstrukturen. Landbrugsstyrelsen mener dermed ikke, at disse incitamenter er reduceret ved en fastsættelse af udnyttelseskravet for fiberfraktion, men henviser i øvrigt til muligheden for som producent at beregne udnyttelsen.

4) Erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det tal Landbrugsstyrelsen har leveret i forhold til de erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke er fuldt ud belyst i høringsmaterialet og vurderer, at omkostningerne er væsentligt større, idet udnyttelseskravet reelt ikke kan opnås, og reduktionen i praksis kommer til at reducere anvendelsen af kunstgødning og derved også medfører en undergødskning af afgrøderne i forhold til økonomisk optimum.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Aarhus Universitet vurderer i deres opdatering af virkemiddelkataloget, at udnyttelsen er opnåelig men for nogle bedrifter kræver tilpasning. I kataloget vurderes det, at kravet vil give anledning til en erhvervsøkonomisk gevinst for landmanden, i form af færre udgifter til gødning. I det tekniske bilag, der blev sendt ud i høringen, er omkostningerne beregnet som en lavere gødskningskvote. I beregningen er der taget højde for en gennemsnitsbetragtning vedr. de økonomiske konsekvenser.

Bæredygtigt Landbrug, Landbrug & Fødevarer og SEGES bemærker, at de beregnede erhvervsøkonomiske konsekvenser er estimeret alt for lavt og henviser i øvrigt til beregninger af udbyttetab ved de reducerede normer. Bæredygtigt Landbrug bemærker i øvrigt, at det giver ikke mening at reducere N-tilførslen på arealer med en meget lav marginaludvaskning, slet ikke når der er kendt viden om, hvilke arealer det er. Derfor vil prisen for at bruge dette virkemiddel variere voldsomt.

SEGES bemærker, at de økonomiske konsekvenser af øget krav til udnyttelse af kvælstof i husdyrgødning er sat til 18 millioner kr. årligt. SEGES har beregnet, at tabet vil være betydeligt større og i niveauet 100-200 millioner kr. pr. år. SEGES mener, at de økonomiske tab fremkommer, fordi kravene vil resultere i undergødskning og dermed reducere både mængde og kvalitet af de høstede afgrøder.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Den tidligere normreduktion lå i gennemsnit under de foreslåede skærpelse krav til udnyttelse, derfor mener Landbrugsstyrelsen ikke at beregningerne direkte kan sammenlignes. Yderligere som anført tidligere, så vil de skærpede krav ikke medføre en reduktion i de økonomisk optimale normer ved den rette brug af teknologi og god management, som i en vis udstrækning allerede anvendes i dag.

De foreslåede skærpselser af udnyttelseskravene på husdyrgødning, er som tidligere nævnt, en justering så reglerne passer til den teknologiske udvikling der har været på husdyrgødning siden 2003. Yderligere er justeringen en del af den helt generelle regulering af kvælstof og kan derfor ikke differentieres på de enkelte arealer. Gødningsregnskabet er ikke inddelt geografisk. Det skal yderligere bemærkes, at i det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog er omkostningerne opdelt på jordtyper og afgrøder. Selv hvis der anvendes de

høje omkostninger (vinterhvede på JB7) for alle arealer, bliver de samlede omkostninger 22 mio. kr. Det opdaterede katalog tager højde for en opjustering af langtidseffekten. Dette ligger meget tæt på Landbrugsstyrelsens estimat af de økonomiske konsekvenser.

Det er som anført fortsat Landbrugsstyrelsens vurdering på baggrund af materialet fra Aarhus Universitet, at det fortsat vil være muligt at gødske på et niveau, der er økonomisk optimalt, hvis landmanden ved hjælp af de forskellige muligheder formår at tilpasse sig de skærpede udnyttelseskrav.

Landbrug & Fødevarer mener, at det er en stor fejl, at Landbrugsstyrelsen ikke har taget hensyn til, at mange af husdyrbedrifterne allerede er i en undergødskningssituation, fordi de anvender kvotereduktion til at tilpasse sig kravene om efterafgrøder, der på mange husdyrbedrifter er på 45- 50 pct. af efterafgrødegrundarealet. Landbrug & Fødevarer bemærker yderligere, at Landbrugsstyrelsen ikke tager tilstrækkeligt hensyn til de økonomiske tab som følge af et lavere proteinindhold i kornet, hvilket også er et resultat af undergødskning. Det samme gælder hensynet til langsigtede negative effekter på udbytterne, hvor den langsomme udpining af jorden år efter år vil forøge tabene. Tabstallene, der bruges i beregninger fra Landbrugsstyrelsen, er udregnet fra 1-årige markforsøg, hvor de langsigtede negative effekter ikke kvantificeres.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Beregningerne af de erhvervsøkonomiske konsekvenser tager udgangspunkt i de estimerede omkostninger ved reduktion i kvælstofforbrug i det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog, som nævnt ovenfor. Estimaterne inkluderer omkostninger ved udbyttetab, ændring i proteinindhold og gevinsten ved mindre udgift til gødning. Landbrugsstyrelsens beregninger tager højde for spredning i husdyrtrykket og tilhørende normer, under antagelse af, at der gødskes økonomisk optimalt i udgangspunktet. Omkostninger i forbindelse med anden regulering (efterafgrøder mv), der begrænser kvælstoftilførslen bør tilskrives den pågældende regulering og ligger derfor ikke inden for gødskningsbekendtgørelsens område.

I det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog er omkostningerne opdelt på jordtyper og afgrøder. Selv hvis de høje omkostninger (vinterhvede på JB7) anvendes for alle arealer, bliver de samlede omkostninger 22 mio. kr. Det er korrekt, at langtidseffekterne i udkast til virkemiddelkataloget ikke var vurderet særlig høje. I det opdaterede kvælstofvirkemiddelkatalog, er langtidseffekten opjusteret. Denne justering får dog ikke stor betydning for det samlede omkostningsestimat.

5) Organisk gødning

Definition af gødning og husdyrgødning

HedeDanmark ønsker at få svar på, hvornår Landbrugsstyrelsen betragter noget som henholdsvis en organisk gødning eller et jordforbedringsmiddel. Landbrug & Fødevarer spørger, om affald, der iblandes husdyrgødning, omfattes af definitionen af husdyrgødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 5, og hvor meget husdyrgødning, der skal iblandes affald, før blandingen opfattes som husdyrgødning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Formålet med gødskningsbekendtgørelsen er at sikre, at alle næringsstoffer (kvælstof og fosfor), der indgår i produkter, der anvendes til gødningsformål, omfattes af gødningsregnskabet. Derfor skelner gødskningsbekendtgørelsen ikke mellem gødninger og jordforbedringsmidler. Indgår der kvælstof eller fosfor i en givent produkt, er det ifølge gødskningsbekendtgørelsen en gødning og ikke et jordforbedringsmiddel. Der er ikke fastsat nogen minimumsgrænse for hverken kvælstof eller fosfor. En

gødning kan have en meget ringe gødningsværdi som kvælstofgødning og derfor have fastsat et udnyttelseskrav for kvælstof på 0 pct., som det bl.a. er tilfældet for have- og parkaffald.

Til spørgsmålet fra Landbrug & Fødevarer kan Landbrugsstyrelsen oplyse, at organisk affald, der iblandes husdyrgødning, definatorisk bliver til husdyrgødning, uanset hvor stor en andel husdyrgødningen udgør af blandingen.

Forædlede organiske gødninger

Landbrug & Fødevarer spørger, om det er korrekt forstået, at forædlet organisk gødning andre steder i bekendtgørelsen omfattes af kategori 6) anden organisk gødning. HedeDanmark og Compsoil spørger, hvad der menes med "på anden vis forarbejdet" og angiver i øvrigt, at kompost ikke bør være dækket af den nye organiske gødningskategori. SEGES spørger, om forædlede organiske gødninger i gødsningsbekendtgørelsen er sammenfaldende med det, der i gødningsbekendtgørelsen i medfør af lov om gødning eller jordforbedringsmidler m.v. omtales som "organisk handelsgødning", eller om forædlet organisk gødning kun udgør en delgruppe.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Forædlede organiske gødninger (kategori 7) er en ny kategori af den overordnede type "anden organisk gødning". Kategori 6) Kød- og benmel, børstemel, blodmel og fiskemel/fiskeaffald er ligeledes en underkategori under "anden organisk gødning". Landbrugsstyrelsen anser derfor ikke forædlede organiske gødninger som en ny gødningstype, men blot en ny kategori af organisk gødning. Forædlede organiske gødninger vil falde ind under gødningsreglerne og skal dermed anmeldes til Landbrugsstyrelsen i overensstemmelse med gødningsbekendtgørelsen¹ inden salg. Anmeldte produkter findes i Gødningsdatabasen, hvorfra Gødningsfortegnelsen bliver dannet.

Da de forskellige organiske gødningstyper, der findes på markedet varierer meget i udnyttelse, har Landbrugsstyrelsen valgt en model (som for kød- og benmel, børstemel, blodmel og fiskemel/fiskeaffald), hvor gødningerne som udgangspunkt indgår i gødningsregnskabet med 90 pct. i udnyttelse, men med mulighed for nedskrivning af udnyttelsen til den faktiske. Nedskrivning kan ske i selve gødningsdatabasen eller i gødningsregnskabet mod forevisning af dokumentation i forbindelse med kontrol. Styrelsen henviser i øvrigt til, at der i bekendtgørelsens § 20 stk. 5 fremgår, hvordan den faktisk udnyttelseskrav skal beregnes.

Landbrugsstyrelsen kender ikke til alle former for forædlingsmetoder, der er anvendt til at øge udnyttelsen af organisk gødning, og har derfor heller lavet en udtømmende liste i definitionen af "forædlede organiske gødninger". Hensigten med den nye kategori i bekendtgørelsen er at håndtere, at der er et marked for udvikling og forædling af organisk gødning, og at udnyttelsen for en stor del af disse vil være over 40 pct. som er det fælles udnyttelseskrav, der fremgår af bekendtgørelsens § 20, stk.4, nr. 8.

Til bemærkningerne fra HedeDanmark og Compsoil kan Landbrugsstyrelsen bemærke, at kompost skal indgå i regnskabet med en udnyttelse på 40 pct. (kategori 8), med mindre der er dokumentation for en anden udnyttelsesprocent, indtil der evt. indføres en særskilt kategori for kompost. Landbrugsstyrelsen mener ikke at kompost eksempelvis kan indgå som have-og parkaffald.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

¹ Bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008 gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Kompost

Landbrug & Fødevarer spørger til om § 28, stk. 6, også gælder for ren have-og park affald, der er komposteret. Compsoil anfører, at det vil være urealistisk at disse komposterede produkter fremover skal afsættes med en N-udnyttelse på 90 %, som der er lagt op til i § 20, stk. 4.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen vil i den forbindelse gerne gøre opmærksom på, at der i styrelsens optik er forskel på kompost og have-og parkaffald. Have- og parkaffald indgår i gødningsregnskabet med 0 pct. kvælstof, da der ikke antages at være en kvælstofvirkning de første år. Det er regulært fliset eller på anden måde findelt plantemateriale. Kompost derimod er fast organisk materiale, der er mere omsat og stabiliseret og som i de fleste tilfælde skal anmeldes i Landbrugsstyrelsens gødningsdatabase som en anden organisk gødning (kategori 8) og indgår i gødningsregnskabet med en udnyttelse på 40 pct. Dog også med mulighed for nedskrivning mod forevisning af dokumentation. Dermed indgår kompost heller ikke under kategorien "forædlede organiske gødninger" som anført af HedeDanmark.

6) Skov

Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning bemærker, at det er indviklet og administrativt tungt, at bioaske reguleres i flere regelsæt og foreslår et særskilt regelsæt for gødningsanvendelse i skove. Det ville dels øge gennemsigtigheden, dels give mulighed for en særlig skov-relevant administration, dels indarbejde en års-skala, der er tilpasset træernes lange omdrift.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen bemærker, at forskellige regelsæt har forskellige formål. Bioaskebekendtgørelsen tager hånd om tungmetaller og miljøfremmede stoffer, der opkoncentreres ved forbrænding. Reguleringen i husdyrgødningsbekendtgørelsen og gødskningsbekendtgørelsen sikrer, at anvendelsen af bioaske indgår i den enstrengede regulering af anvendelsen af fosfor.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er det hensigtsmæssigt fortsat at regulere anvendelsen af gødning i skove efter de samme regler som gødning på landbrugsarealer og så lave de tilpasninger i den generelle regulering, som skovbrugets særlige forhold giver anledning til, således som det eksempelvis er sket ved den seneste ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen, der giver mulighed for tildeling af op til 90 kg fosfor fra bioaske i skove som gennemsnit over en 6-årig periode.

Afgrødekoder for skov

Dansk Skovforening bemærker, at de fleste bevoksninger i skove med en træproduktion bliver gennemhugget hvert 10. år med udtag af mere end 10 % af vedmassen, og dermed øges arealet, som opnår en gødningsnorm, i forhold til hvis afgrødekoden kun omfatter nyplantninger. Efter Dansk Skovforenings vurdering giver ændringen god mening i forhold til muligheden for at tilbageføre bioaske og er helt nødvendig for at også mindre skove kan få mulighed for at udbringe bioaske.

HedeDanmark og Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning bemærker, at der mangler sammenhæng mellem fosfornormen for afgrødekode 581 "Skovdrift med fjernelse af ved", som i høringsudkastets bilag 1, tabel 2, er sat til 10 kg fosfor pr. ha pr. planperiode, og at husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 36 og 40 muliggør tildeling af 15 kg fosfor pr. ha pr. planperiode. HedeDanmark foreslår, at normen i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 2, også fastsættes til 15 kg pr.

ha pr. planperiode eller alternativt fastsættes for en længere periode, idet der efter husdyrgødningsbekendtgørelsen er mulighed for at tildeling af 6 års dosis af fosfor i skove.

HedeDanmark bemærker, at det er problematisk, hvis afgrødekode 581 kun omfatter bevoksninger, hvor der er fjernet ved de seneste 10 år, da mange skove så vil få en fosfornorm, der er langt mindre, end hvad der reelt er behov for, hvis udpining og forsuring af jorden skal undgås.

Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning finder det uklart, hvad der i afgrødekode 581 menes med fjernelse af over 10 % af veddet de seneste 10 år og bemærker, at træerne gror, og at der derfor er forskel på 10 % i år X og i år X+10, og at der er flere måder at opgøre udtag. Videre bemærker Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, at det er uheldigt, hvis afgrødekoden ikke tillader tildeling af fosfor de første 5 år efter tynding, da mulighederne for nyttiggørelse af næringsstofferne er størst på dette tidspunkt.

HedeDanmark, Dansk Skovforening og Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning anfører, at sammenhængen mellem indholdet af note 13 og afgrødekode 581 er uklar, idet afgrødekoden omhandler skovdrift med fjernelse af ved, mens noten fastsætter, at genvækst som følge af fjernelse af over 10 % af veddet de seneste 10 år ved flishugning, renaftdrift eller lignende også kan betragtes som nyplantning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Fosfornormerne i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 2, er fastsat af normudvalget og er udtryk for bedste faglige viden om afgrødernes behov for fosfor. Skovbrugere kan således slå op i tabellen for at få viden om de forskellige skovtypers fosforbehov. Normerne i gødskningsbekendtgørelsen er derimod ikke normer for, hvor meget fosfor der rent faktisk må tildeles henset til husdyrgødningsbekendtgørelsens fosforregulering. Begrænsningerne i fosforforbruget i skove følger udelukkende af husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 36-40. Heraf fremgår det, at der kan tildeles 15 kg fosfor pr. ha med skov pr. planperiode, hvis skoven har en fosfornorm, og at der kan tildeles op til 90 kg fosfor fra bioaske i skove, hvis skoven ikke har fået tildelt fosfor i de foregående fem planperioder. Landbrugsstyrelsen vil præcisere dette i vejledningen.

Landbrugsstyrelsen er enig i, at note 13 til afgrødekode 581 "Skovdrift med fjernelse af ved" skal opdateres som konsekvens af, at beskrivelsen af afgrødekoden er blevet ændret, så den fremover ikke længere defineres som nyplantning af i skov med træhøjde under 3 m.

Tankegangen bag afgrødekoderne for skov, herunder opdateringen af afgrødekode 581, er at lave en sontring imellem de skove, der drives produktionsmæssigt med fjernelse af ved i en vis størrelsesorden, og de skove, der har andre formål f.eks. rekreative eller biodiversitets formål. Tilførslen af fosfor til skove er herefter betinget af, at der fjernes ved, eller at det er hensigten at fjerne ved, og at det skal være betydeligt, hvilket vurderes at være i omegnen af, hvad der svarer til 10 % af skovens gennemsnitlige størrelse over en 10 årig periode.

Landbrugsstyrelsen har på denne baggrund ændret bilag 1, tabel 2, note 13, således at noten har fået følgende ordlyd: "*Fjernelse af over 10 % af veddet de seneste 10 år ved flishugning, renaftdrift eller lignende. Nyplantning af skov med henblik på fjernelse af over 10 % af veddet, når bevoksningen er sluttet, sidestilles med fjernelse af 10 % af veddet*".

Med den ændrede note er det ikke en betingelse, at der er forløbet 10 år fra plantningen af skoven, til den tildeles fosfor. Der vil således kunne tilføres fosfor i de første 5 år efter tynding.

Bortset fra justeringen af note 13 til afgrødekod 581 "Skovdrift med fjernelse af ved" har bemærkningerne ikke givet anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Afgrødenomer for skov

Danske Juletræer kvitterer for, at kvælstofnumre for juletræer og pyntegrønt jfr. bilag 2 tabel 2 er bibeholdt på det oprindelige niveau med 90 henholdsvis 110 kg N/ha afhængig af jordbundsklasse. Derudover bemærker de, at afgrødekoderne 582, 583 og NORM i bilag 2, tabel 2 bør harmoniseres med afgrødekoderne ved indberetning, hvor der kun bruges en afgrødekod 583. Danske Juletræer anfører yderligere at oprettelsen af Jordbundstype 11 i normsystemet vil medføre en voldsom reduktion i tilførslen af kvælstof til juletræer.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen medgiver at afgrødekoden "NORM" ikke kan anvendes og har fjernet denne fra det endelige udkast til bekendtgørelsen, den fremgår heller ikke af Landbrugsstyrelsens indberetningssystemer. Dog vil Landbrugsstyrelsen gerne fastholde afgrødekod 582, som anvendes af økologiske producenter, og som der bliver indberettet på. Landbrugsstyrelsen kan i øvrigt oplyse, at udskillelsen af jordbundstype 11 ikke gælder for alle afgrødetyper. Der gælder ikke særlige normer fordelt på jordbundstyper for de afgrøder, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 1 tabel 2 og dermed heller ikke på juletræer udover en inddeling, der er på afgrødekoderne 582 og 583, som er hhv. JB 1+3 og JB 2+4-12.

Ny regler for optag i register for gødningsregnskab

Dansk Skovforening anfører, at der som noget nyt for planperioden 2020/2021 ifølge gødskningslovens § 5, stk. 2, nr. 3, er fastlagt at alle virksomheder (skov eller landbrug), der råder over mere end 10 ha med en kvælstof eller fosfor, skal registreres i Landbrugsstyrelsens Register for gødningsregnskab og som følge deraf lave gødningsplanlægning. Dansk Skovforening anfører i den forbindelse også, at der er behov for præcisering særligt af afgrødekoderne og hvilke afgrødekoder, der skal tildeles en norm.

Dansk Skovforening foreslår alternativt, at der for skove i forbindelse med gødningsplanlægning alene stilles krav om at indtegne de arealer, hvor ejeren ønsker at udnytte gødningsnormerne, mens ejere der ikke tilfører arealerne næringsstoffer fritages. Dansk Skovforening foreslår, at dette kan gøres ved at præcisere afgrødekod 581 yderligere eller fastsætte en yderligere afgrødekod for arealer i skov, som ikke har et gødningsbehov. Dansk Skovforening bemærker, at de har været i dialog med Landbrugsstyrelsen siden marts måned for at få afklaret, hvilke arealer i skov, der i perioden 2019/2020 skal indtegnes på kort i gødningsplanlægningen, og hvornår en skovej i fremtiden skal registreres.

Dansk Skovforening foreslår yderligere et møde mellem Landbrugsstyrelsen, Dansk Skovforening og repræsentanter fra HedeDanmark og Skovdyrkerne.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Kravene vedr. optag i register for gødningsregnskab er - som Dansk Skovforening selv anfører - uden for høringen af gødskningsbekendtgørelsen, da de er fastsat i gødskningsloven. De er i øvrigt behandlet i forbindelse med høringen af gødskningsloven som Dansk Skovforening selv henviser til.

Fosfornormerne er som tidligere nævnt fastsat af normudvalget og er udtryk for bedste faglige viden om afgrødernes behov for fosfor og dermed ikke et udtryk for den enkelte skovejers valg om tilførsel af næringsstoffer. Landbrugsstyrelsen kan i øvrigt oplyse, at afgrødekoden 580 (Anden Skovdrift) ikke har en

norm for hverken kvælstof eller fosfor og kan anvendes for skovarealer, der ikke falder ind under de andre kategorier.

Landbrugsstyrelsen kan yderligere oplyse, at der af gødskningsvejledningen for planperioden 2020/2021 vil fremgå, hvilke arealer, der kan undlades i gødningsplanlægningen, men at det som udgangspunkt er alle arealer med en norm for kvælstof og fosfor, uagtet om det er hensigten at tildele gødning på arealerne. Det er allerede aftalt at Dansk Skovforening for gødskningsvejledningen i faglig høring inden det publiceres på styrelsens hjemmeside.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

7) Afgrødenormer generelt

Normen for agurk

Dansk Gartneri vil gerne kvittere for at normen for agurk tilgodeser en dyrkningssæson på op til 11 måneder.

Reduceret kvælstofnorm på humusjorde

Bæredygtigt Landbrug mener ikke, at normerne fastsat på humusrige jorde (JB 11) er fagligt begrundet.

Bæredygtigt Landbrug mener, at den økonomisk optimale kvælstofkvote på humusjorde bør fastsættes på baggrund af jordens C/N forhold og ikke på baggrund af en fejlagtig kortlægning af jordbundstyper.

Danske Juletræer tilslutter sig oprettelsen af en ny JB 11 jordbundstype i normsystemet, men finder en reduktion af normen med 50 kg N/ha som meget voldsom i forhold til den gældende norm for juletræer og pyntegrønt.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

De økonomisk optimale normer er fastsat af normudvalget ud fra et veldokumenteret fagligt grundlag.

Udvalget indstiller normerne til Landbrugsstyrelsen, fremadrettet for en treårig periode. I normudvalget indgår et bredt udvalg af faglige eksperter fra både de danske universiteter og erhvervet. De enkelte virksomheder har altid, mod dokumentation, mulighed for at få fastsat en anden jordbundstype jf. jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsens regler.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

8) Bioaske

Lager for modtaget bioaske

Datalogisk bemærker at lagerbegrænsningerne for bioaske er en udfordring, da modtaget bioaske er styret af forbrændingsanlægget, og mener at bekendtgørelsens § 22 bør justeres.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen har efterfølgende været i dialog med Datalogisk, da styrelsen mente, at udfordringen var håndteret i bekendtgørelsens § 22, stk. 5. På mødet blev parterne enige om, at udfordringerne allerede blev

håndteret i den ændring af gødskningsbekendtgørelsen², der trådte i kraft i april 2020. Derfor giver bemærkningerne ikke anledning til ændringer.

9) Biogas

Definition af biogasanlæg

Biogas Danmark bemærker, at det fremgår helt korrekt i § 1, 10), at biogasanlæg er et anlæg, der ud fra bl.a. husdyrgødning, affald, vegetabilsk biomasse eller blandinger heraf producerer biogas. Men bemærker at afgasset biomasse imidlertid ikke er et restprodukt fra produktionen af biogas, men et særdeles værdifuldt gødningsprodukt, og langt det væsentligste produkt.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

I bekendtgørelsesudkastet er der i §1 nr. 10 skrevet følgende definition af biogasanlæg: *Biogasanlæg: Et anlæg, der bl.a. ud fra husdyrgødning, affald, vegetabilsk biomasse eller blandinger heraf producerer biogas med afgasset biomasse som restprodukt.* Landbrugsstyrelsen anerkender, at afgasset biomasse er et værdifuldt gødningsprodukt, men har valgt at anvende samme definition som anvendes i husdyrgødningsbekendtgørelsen for at sikre overensstemmelse mellem de to regelsæt. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Bilag 3 – Analyse og opgjort mængde

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det fremgår af § 20 stk. 2, at ”biogasanlægget skal opgøre den mængde leverede afgassede biomasse, som analysen gælder for”. De bemærker, at i forbindelse med, at der fastsættes krav om, hvordan prøver skal udtages, så mangler der en nærmere beskrivelse af, hvordan analyse og opgjort mængde skal spille sammen. De spørger til, om det er den leverede mængde i november, som skal ganges med analysen for november, eller om det er gennemsnittet af de 12 analyser ganget med den totale leverede mængde på et år.

SEGES foreslår, at den samlede metode beskrives tydeligere. F.eks. at bilag 3 udvides til at omfatte hele håndteringen af leveret mængde og analyser, så den samlede leverede mængde kvælstof og fosfor opgøres entydigt.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

For at tage forbehold for den variation der er i de leverede mængder af afgasset biomasse, der kan være hen over planperioden, skal der være overensstemmelse mellem analysen og den leverede mængde af afgasset biomasse, som analysen skal gælde for. Der er altså ikke tale om at anvende et gennemsnit for den fulde planperiode. Man kan ikke nødvendigvis sige, at en analyse fra november dækker den mængde afgasset biomasse, der er leveret i november, da leverancer i november fx kan være produceret i oktober. Bestemmelsen er ikke ny og fastsætter, at det skal være tydeligt, hvor stor en mængde afgasset biomasse analysen gælder for. Landbrugsstyrelsen vil til den kommende gødsknings- og harmonivejledning for planperioden 2020/2021 præcisere dette. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 500 af 22. april 2020 om ændring af bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2019/2020.

Bilag 3 – Manglende fradrag for lagertab

Landbrug & Fødevarer, Biogas Danmark og Nature Energy bemærker, at der fastsættes regler for prøvetagning, som i praksis vil betyde, at prøverne skal tages på biogasanlægget, inden den afgassede biomasse er lagret hos modtageren. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der hos modtageren efterfølgende er et lagertab, og dette lagertab ifølge standardtal fra Aarhus Universitet udgør 4 pct. af totalkvælstof i gylletanken uden fast overdækning. I biogasanlæggets indberetning, og dermed modtagerens gødningsregnskab, bør der derfor korrigeres for dette lagertab. I de generelle normer for husdyrgødning fratrækkes dette lagertab i den kvælstofmængde, som indberettes til gødningsregnskaberne. Nature Energy bemærker yderligere, at normalt afhentes husdyrgødningen hos landbruget før lagring, og det tilstræbes, at husdyrgødningen er så frisk som mulig. Dermed vil det lagertab, som normalt ville forekomme efter lagring af husdyrgødningen ikke komme til udtryk i prøver, der tages på biogasanlægget, før det bringes tilbage til landbruget til lagring indtil udbringning. En godskrivning af det normmæssige tab i landbrugets gødningsregnskab kunne evt. gøres afhængigt af, hvor ”ung” husdyrgødningen er, inden den afsættes til afgang på biogasanlægget.

SEGES foreslår, at der korrigeres for et fradrag på 4 pct. af totalkvælstoffet for afgasset biomasse leveret fra fælles biogasanlæg.

Biogas Danmark bemærker, at når prøverne udtages i gylletanken forud for udbringningen af gødningen, vil analyserne svare til det reelle kvælstofindhold. Det vil imidlertid ikke være tilfældet med den i bilag 3 foreslåede prøvetagningsmetode på biogasanlægget, hvor gyllen afhentes på bedriften *inden*, der sker dette lagertab. Biogas Danmark finder det derfor helt afgørende, at der indføres en justering for lagertabet på 4 pct., så den afgassede biomasse ligestilles med den ikke afgassede husdyrgødning. Sker dette ikke, fjernes landmændenes incitamenter til at afgasse husdyrgødningen og herigennem mindske fødevareproduktionens miljø- og klimabelastning.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen mener, at der er stor variation i, hvor hurtig udslusningen af husdyrgødningen fra de enkelte virksomheder foregår, og yderligere er der variationer i, i hvor stort et omfang den afgassede biomasse udbringes direkte eller lægges på lager på jordbrugsvirksomhederne. Derfor mener Landbrugsstyrelsen ikke, at der generelt kan modregnes et lagertab på 4 pct. Styrelsen vil gerne have mulighed for at drøfte problemstillingen med Aarhus Universitet, og også gerne med erhvervet, men bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Bilag 3 - Krav til prøvetagning for kvælstof- og fosforanalyser i afgasset biomasse

Biogas Danmark bemærker, at der i bilag 3 som noget nyt lægges op til, at prøver til analyse af indholdet af kvælstof og fosfor skal udtages på biogasanlægget, før den afgassede biomasse leveres retur til landmanden. Dette gøres allerede på en række biogasanlæg, hvorimod andre anlæg gennem årtier har fulgt en procedure, hvor et antal gylletanke med afgasset biomasse omrøres forud for udtagning af prøver til analyser. Biogas Danmark udtrykker forståelse for, at Landbrugsstyrelsen med ændringen lægger op til en ensartet prøveudtagningsmetode. Biogas Danmark finder imidlertid, at det i en overgangsperiode i det første år bør være muligt at udtage prøverne til analyse i gylletanken, da det kan være nødvendigt at foretage ombygninger på anlæggene for at kunne udtage prøverne.

Nature Energy bemærker, at det bør præciseres, om det er 4 delprøver, der skal analyseres hver for sig med 4 resultater, eller om det er tilstrækkeligt, at der analyseres på en sammenblanding af de 4 delprøver, således med ét resultat pr. måned. Begge dele bør være en mulighed.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen anerkender, at den beskrevne procedure i bilag 3, kan adskille sig fra den praksis som der hidtil har været ved udtagning af prøver på biogasanlæggene, men mener, at der er et behov for klare retningslinjer på området. Der efterspørges, om prøverne i en overgangsperiode kan udtages i gylletanken. Landbrugsstyrelsen mener, at med punkt 5c i bilag 3 er der mulighed for at anvende denne metode. Hensigten med bilagets punkt 4 er, at der skal analyseres én prøve, som består af 4 delprøver, hvormed der for hver måned kun kommer ét analyseresultat. Landbrugsstyrelsen vil justere bilagets punkt 4, således at det fremgår mere tydeligt, at det ét analyseresultat pr. måned. Herudover giver øvrige bemærkninger ikke anledning til ændringer.

Bilag 3 - Prøvestørrelse

Landbrug & Fødevarer, Biogas Danmark og Nature Energy bemærker til punkt 4 i bilag 3, at en standard prøveflaske til denne type af analyser normalt er på 1 liter. SEGES bemærker, at en flaske på 1 liter er fuldt ud tilstrækkeligt.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Formålet med bilag 3 har været at få en ensartet prøveudtagningsmetode, hvor prøverne så vidt muligt kan siges at være repræsentative for den leverede mængde af afgasset biomasse. Landbrugsstyrelsen har på baggrund af en faglig vurdering fra Aarhus Universitet fastsat, at de 4 delprøver skal i en beholder på 2 liter. Landbrugsstyrelsen fastholder hermed, at de 4 delprøver af 0,5 liter skal samles til én prøve på 2 liter, hvor indholdet blandes, inden det eventuelt hældes over i en 1 liters flaske, som sendes til analyse. Der kan altså sendes 1 liter med et homogent blandet indhold til analyse, men ved selve prøveudtagningen skal det være 4 delprøver af 0,5 liter. Landbrugsstyrelsen har præciseret bilaget således, at det nu fremgår, at der som minimum skal sendes 1 liter til analyse. Yderligere, vil Landbrugsstyrelsen præcisere dette i den kommende gødsknings- og harmonivejledning for planperioden 2020/2021. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer udover det beskrevne.

10) Diverse Bemærkninger

Spildevand, fosfor og organisk materiale

Bæredygtigt Landbrug bemærker at man i stedet for at stille skærpede krav til landbruget bør se på udledninger af spildevand og dumpning af slam i havmiljøet.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Emnet ligger ikke i regi af gødskningsbekendtgørelsen og heller ikke under Landbrugsstyrelsens ressortområde og Landbrugsstyrelsen har derfor ingen kommentarer. Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer.

Næringsstoffbegrænsninger i økologiske væksthuse

Økologisk Landsforening bemærker, at det er en dyr løsning uden miljøeffekt, at økologiske gartnere, der dyrker kulturer med en kvælstofnorm over 2000 kg udnyttet N skal købe landbrugsjord for at overholde harmonikravet på 170 kg total N.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Harmonikravet, hvorefter der på en bedrift samlet højst må udbringes husdyrgødning og anden organisk gødning i mængder svarende til 170 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode, er fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen og implementerer dele af nitratdirektivet.

Med henblik på at få et fagligt grundlag for fremadrettet at foretage eventuelle justeringer i reguleringen af næringsstofftilførslen i økologiske væksthuse, hvor der dyrkes i bundjord, har Miljøstyrelsen i sommeren 2020 fået igangsat et forsøg ved Aarhus Universitet. Forsøget skal bl.a. belyse, i hvilket omfang økologisk væksthushproduktion i bundjord indebærer en risiko for miljøpåvirkninger i form af fosforophobning i jorden og øget nitratpåvirkning af f.eks. grundvandet, og hvilke foranstaltninger, der er egnede til at imødegå sådanne påvirkninger. Forsøget forventes afsluttet i 2022. Ministeriet forventer ikke at foretage eventuelle ændringer i den gældende regulering af næringsstofftilførslen til økologiske væksthuse, før resultaterne fra forsøget foreligger. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Overdragelse af arealer

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der i bekendtgørelsens § 8, stk. 7 fremgår, at "Kvælstofkvoten for virksomheden opgøres på baggrund af de arealer, virksomheden har rådighed over pr. 31. juli 2021."

Landbrug & Fødevarer mener i den forbindelse, at arealer, der tilgår en økologisk bedrift med tilsagn om økologisk arealtilskud og som ikke tilføres gødning efter overdragelsen, bør undtages fra beregningen af virksomhedens N-kvote og indgå i kvoten på den virksomhed, hvor gødningen er anvendt.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Det forbrugte kvælstof på et areal, der overdrages, henregnes efter gødskningslovens § 33, stk. 1, som udgangspunkt til den virksomhed, der har modtaget arealet. Undtaget er visse tilfælde, der er nævnt i lovens § 33, stk. 2-4. Der ændres med gødskningsbekendtgørelsen ikke på dette princip. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

"First movers" og efterafgrødebyrder

Bech-Bruun har i deres høringssvar på vegne af en kreds af landmænd i gruppen "First Movers" bl.a. påpeget, at landbrugere, der har indgået frivillige aftaler om etablering af vådområder, ændrede afvanding, grundvandshævning eller anlæggelse af søer med næringsstofopsamlende formål, samt anvendelse af andre virkemidler, desuagtet mødes af krav, der er defineret uden inddragelse af disse effekter. De mener ikke at det giver miljømæssig mening at stille krav om omfattende udlægning af arealer til efterafgrøder, med heraf følgende betydelige økonomiske byrder til følge, i en situation, hvor ejendommen ved regelret drift ikke udleder kvælstof eller kun udleder en stærkt begrænset mængde kvælstof. Man burde derfor i sådanne tilfælde, hvor kvælstofudledningen allerede er så godt som elimineret ved regelret drift, undlade krav om efterafgrøder og i andre tilfælde reducere kravet om efterafgrøder svarende til den reducerede udledning, som de frivillige aftaler har medført. I den foreslåede konkrete regulering i henhold til den foreslåede nye udgave af gødskningsbekendtgørelsen er der ikke taget højde for sådanne forhold.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Gødskningsbekendtgørelsen regulerer ikke efterafgrødekravene. Landbrugsstyrelsen har derfor ingen kommentarer til høringssvaret.

Indberetninger til Leverandørregister for gødningsleverancer

Landbrug & Fødevarer bemærker at fristen for flydende ammoniak der anvendes til ludning af halm bør udsættes til d. 15. september, så man ved, om der er givet dispensation.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

Fristen for indberetning til Leverandørregister for gødningsleverancer er fastsat af hensyn til forudfyldelsen af gødningsregnskaberne, og Landbrugsstyrelsen mener ikke, at en eventuel dispensation til ludning af halm opvejer hensynet til forudfyldelsen af gødningsregnskabet. Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

11) Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsesudkastets bestemmelser

SEGES er kommet med bemærkninger til de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen. Bemærkningerne har givet anledning til, at Landbrugsstyrelsen har justeret § 8, stk. 3 og § 10, stk. 4, som fremgår af nedenstående tabel.

	Bemærkninger fra SEGES	Landbrugsstyrelsens bemærkninger
1	§ 1, stk. 1: "Skal anmelde sig", burde det ikke være "tilmelde sig", det er også denne term som anvendes i Gødskningsvejledningen.	Det følger af gødskningslovens § 5, stk. 2, at den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, skal anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab. Det fastholdes derfor, at virksomhederne skal "anmeldes" til Register for Gødningsregnskab.
2	§ 2, stk. 1: Hvis man er pligtig og opfylder kravene i § 6 i gødskningsloven, så er man fortsat tilmeldt Register for Gødningsregnskab og skal ikke tilmelde sig på ny. Er det korrekt forstået?	Det følger af gødskningslovens § 58, stk. 6, at virksomheder, der ved afslutningen af planperioden 2019-2020, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, er registreret i Register for Gødningsregnskab, og som fortsat skal være registreret, forbliver registreret. Bestemmelsen indebærer, at de virksomheder, der efter gældende ret skal være registreret i Register for Gødningsregnskab, også vil være registreret, når de nye regler om registrering i Register for Gødningsregnskab træder i kraft fra begyndelsen af planperioden 2020/2021. For virksomheder, der efter de gældende regler er registreret, enten fordi de skal, eller fordi de kan, men som efter de nye regler ikke skal være registreret, vil Landbrugsstyrelsen efter delegation afmelde virksomheden fra registrering. Hvis virksomheden fortsat ønsker at være registreret efter reglerne om frivillig

		registrering, må virksomheden således anmelde virksomheden til registrering på ny.
3	§ 8 stk. 3: Formuleringen skal ændres eller helt fjernes. Dels af hensyn til vejrmæssige udfordringer ved høst af en afgrøde – det gælder både år, hvor en våd august og september umuliggør høst af afgrøden, samt tørre år, hvor det efter tildeling af gødningen konstateres, at det rent økonomisk ikke kan gå at høste afgrøden. + godt landmandskab Forslag til ny formulering: Tildeling af kvælstofkvote..., at markens afgrøde dyrkes med henblik på høst til salg, opfodring...”	Landbrugsstyrelsen er enig i bemærkningen og har justeret bestemmelsen i overensstemmelse med forslaget.
4	§ 10 stk. 4: Indtil den 31. marts. Det er til og med 31. marts Ændringer af gødningsplanlægningen kan ske frem til og med 31. marts, som er fristen for indberetning af gødningsregnskabet. Så træder gødningsregnskabet i stedet for en opdatering af gødningsplanlægningen, således at man ikke skal ind og opdatere GKEA.	Landbrugsstyrelsen er enig i bemærkningen og har justeret bestemmelsen i overensstemmelse med forslaget.

12) Økologiske bedrifter

Økologisk Landsforening og Landbrug & fødevarer bemærker at den økologiske sektor bliver uforholdsmæssigt hårdt ramt af de skærpede udnyttelseskrav for husdyrgødning bl.a. begrundet med deres manglende mulighed for at anvende kunstgødning samt ringere muligheder for at tilpasse sig de nye krav ved at anvende de gængse metoder for at øge udnyttelsen af husdyrgødningen. Økologisk Landsforening bemærker i øvrigt, at der bør være en særskilt regulering af den økologiske produktion. Økologisk Landsforening bemærker yderligere, at den strategiske miljøvurdering er mangelfuld ift. økologi.

Landbrugsstyrelsens bemærkninger:

De skærpede udnyttelseskrav for husdyrgødning i gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2020/2021 indføres som del af en styrkelse af det danske nitrathandlingsprogram, som Europa-Kommissionen har stillet krav om. Det er en indsats, som hele landbruget skal bidrage til.

Udnyttelseskravene for husdyrgødning skærpes, idet en større andel af den udbragte mængde kvælstof i husdyrgødningen anses for at kunne blive udnyttet af planterne på markerne i dag. Muligheden for en forbedret udnyttelse af kvælstof i husdyrgødningen skyldes bl.a., at landmanden kan udbringe husdyrgødningen under mere optimale forhold (fx mhp. vejret) eller med anvendelse af teknikker som fx forsuring med svovlsyre og tilsætning af nitrifikationshæmmere, afgangning og forarbejdning. Landbrugsstyrelsen anerkender dog, at der er forudsætninger i den økologiske produktion, som begrænser handlemulighederne for dem sammenlignet med den konventionelle sektor, og at der generelt ikke er samme adgang eller mulighed for anvendelsen af de enkelte metoder.

Derfor er Miljø- og Fødevareministeriet i gang med at afsøge forskellige muligheder, for at det kan sikres, at de økologiske bedrifter kan opretholde den nuværende kvælstofforsyning. Bemærkningerne giver dog ikke anledning til en ændring af bekendtgørelsesudkastet.

Vedr. Økologisk Landsforenings ønske om en særskilt regulering af økologisk produktion, skal det bemærkes, at høringen omhandler gødskningsbekendtgørelsen. Hvorvidt der skal laves en særlig regulering for økologisk landbrug er udenfor bekendtgørelsens formål. Landbrugsstyrelsen har yderligere justeret den strategiske miljøvurdering i de tilfælde, hvor styrelsen fandt det relevant. Den redigerede vurdering er sendt ud i en fornyet kort høring.